

המנהיג היזם - בחיבור לבן-גוריון

לכיתות ה-1

פתיחה

בקבוצות

יחידה זו תתמקד במנהיג היזם בחינוך לדמותו ולפועלו של ראש הממשלה הראשון, דוד בן-גוריון.

היכרות עם בן-גוריון

אפשרות א: מחזון גדול לצעדים קטנים – צפייה בסרטונים - עזרים לפעילות:

כל קבוצה תצפה באחד הסרטונים הבאים ותשוחח על:

היעד הגדול/החזון של בן-גוריון והפעולות שנקט על מנת להשיג אותו.

• סרטון 1: התמונה הגדולה

• סרטון 2: יום קטנות

אפשרות ב: תחנות בחייו של בן-גוריון - עזרים לפעילות:

כל קבוצה תקרא מספר קטעים על תחנות בחייו של בן-גוריון ותשוחח על:

תרומתו של בן-גוריון למדינה באמצעות תפקידים שמילא ויוזמות שקידם.

במליאה

שאלון לדין - עזרים לפעילות:

א. שוחחו בעקבות הדברים שלמדתם על בן-גוריון

• אילו תכונות אפיינו אותו?

• מה בהתנהגותו מלמד על תכונות אלה?

• מה שאף להשיג? כיצד פעל כדי להשיג זאת?

ב. "יותר מלכל אדם אחר בדורנו יאה לו התואר 'מקים המדינה'."

(מדבריו של לוי אשכול, ראש הממשלה ושר הביטחון, על בן-גוריון, 1963).

האם אתם מסכימים עם אמירה זו? הסבירו.

ג. האם על מנת להקים מדינה, האדם שמוביל תהליך כזה צריך להיות יוזם (יזם)? נמקו.

מהלך

בקבוצות

מי אתה, המנהיג היזם?

א. קראו את המידע הבא על יזמות ויזמים:

- יזמים הם אנשים שלא מקבלים את המציאות כמו שהיא ומוכנים להתמודד עם סיכונים וכישלונות.
- היזם מזהה צרכים שלא ניתן להם מענה ומפתח פתרון יצירתי.
- "יזם הוא אדם המחפש את השינוי, מוצא אותו ומנצל אותו כהזדמנות" (פיטר דרוקר, 1985).
- "יזם הוא אדם שיוצר ומניע פעילות אנושית חדשה ומגייס את המשאבים הדרושים למימושה" (ברנקו וייס, "חשיבה יזמית", 1999).
- היזמות מבטאת חדשנות ומאפשרת לפתח נקודות מבט מקוריות.
- היזמות מבטאת מחויבות לזולת ודאגה לחברה.
- היזמות מאפשרת למצוא פתרונות המשלבים מציאות עם דמיון ויצירה, ולפתחם.

ב. האם אתם מזהים קשרים בין פועלו של בן-גוריון לבין יזמות? הסבירו והביאו דוגמאות.

סיכום

במליאה

מובילים יוזמה חברתית

חשבו על יוזמה שתמצו להוביל בבית הספר או בקהילה:

- מהי היוזמה?
- לאיזה צורך יוזמה זו תיתן מענה?
- מה תעשו על מנת לקדם את היוזמה?

תוכלו להיעזר בחומרים הבאים:

שלב התכנון

שלב הביצוע

שלב הערכה ומשוב

יזמות זה בידיים שלנו

דוגמאות ליוזמות בית ספריות:

בתי"ס משתפים בתהליכי יזמות

הגלריה למעורבות חברתית

המנהיג היזם - בחיבור לבן-גוריון

מחזון גדול לצעדים קטנים

ב. "יותר מלכל אדם
אחר בדורנו יאה לו
התואר 'מקים המדינה'."
(מדבריו של לוי אשכול,
ראש הממשלה ושר הביטחון, על בן-גוריון, 1963).

האם אתם מסכימים עם אמירה זו? הסבירו.

ג. האם על מנת להקים מדינה, האדם שמוביל
תהליך כזה צריך להיות יוזם (יזם)? נמקו.

צפו באחד הסרטונים הבאים:
סרטון 1 - התמונה הגדולה
סרטון 2 - יום קטנות

א. שוחחו בעקבות הדברים שלמדתם על
בן-גוריון:

- אילו תכונות אפיינו אותו?
- מה בהתנהגותו מלמד על תכונות אלה?
- מה שאף להשיג? כיצד פעל כדי להשיג זאת?

תחנות בחייו של בן-גוריון

ב. "יותר מלכל אדם
אחר בדורנו יאה לו
התואר 'מקים המדינה'."
(מדבריו של לוי אשכול,
ראש הממשלה ושר הביטחון, על בן-גוריון, 1963).

האם אתם מסכימים עם אמירה זו? הסבירו.

ג. האם על מנת להקים מדינה, האדם שמוביל
תהליך כזה צריך להיות יוזם (יזם)? נמקו.

קראו את הקטעים על תחנות בחייו של
בן-גוריון.

א. שוחחו בעקבות הדברים שלמדתם על
בן-גוריון:

- אילו תכונות אפיינו אותו?
- מה בהתנהגותו מלמד על תכונות אלה?
- מה שאף להשיג? כיצד פעל כדי להשיג זאת?

המנהיג היזם - בחיבור לבן-גוריון

תחנות בחייו של בן-גוריון

01 דוד בן-גוריון נולד בפלונסק שבפולין. בהיותו בן 18 עבר לוורשה, ובה התפרנס מהוראה בבית-ספר יהודי והתכונן ללימודים גבוהים - ואולם אז נתעורר בו הרצון לעלות לארץ ישראל.

תחנות בחייו של בן-גוריון

02 בן-גוריון עלה לארץ ישראל ב־1906. במשך שנים אחדות הוא היה פועל חקלאי בפתח תקווה, בכפר סבא, בראשון לציון, ברחובות ובסג'רה. בסג'רה ארגן לראשונה שמירה עברית.

תחנות בחייו של בן-גוריון

03 בשנת 1911 נסע בן-גוריון לסלוניקי, שם למד את השפה הטורקית וקשר קשרים עם הקהילה היהודית. בקיץ 1912 עבר לקושטא (היום איסטנבול) והחל ללמוד משפטים. הוא תכנן להיבחר לצייר בפרלמנט הטורקי ולהתמנות לשר בממשלה כדי לפעול לעלייה יהודית חופשית מטורקיה.

תחנות בחייו של בן-גוריון

04 כשהיה בדרכו לארץ ישראל כדי לבלות בה חופשת לימודים, פרצה מלחמת העולם הראשונה. בתחילת המלחמה תמך בפומבי באימפריה העות'מאנית ואף פעל להקמת גדוד יהודי ארץ ישראלי בצבא האימפריה. למרות זאת גירשוהו השלטונות העות'מאניים בשנת 1915 למצרים, עם יצחק בן-צבי, משום שחשדו בהם בפעילות ציונית.

המנהיג היזם - בחיבור לבן-גוריון

תחנות בחייו של בן-גוריון

בשנת 1915 הגיעו בן-גוריון ובן-צבי לניו יורק והקימו שם את תנועת "החלוץ" שנועדה לגייס ולהכשיר את צבא העבודה הראשון בשביל ארץ ישראל. בן-גוריון ובן-צבי השתתפו גם בהקמת תנועת הקונגרס היהודי, שהפכה להיות תנועה עממית.

05

תחנות בחייו של בן-גוריון

בביקוריו בכמה ערים בארצות הברית התרשם בן-גוריון מדלות הידיעות של הציבור היהודי על המפעל הציוני בארץ ישראל, ומשום כך חיבר ופרסם, עם בן-צבי, שני ספרים - "יזכור" ו"ארץ ישראל" - על גבורתם ועל מפעלם של החלוצים הראשונים בארץ ישראל.

06

תחנות בחייו של בן-גוריון

בשנת 1919 השתתף בן-גוריון בהקמת מפלגת "אחדות העבודה" ונבחר למנהיגה.

07

תחנות בחייו של בן-גוריון

בן-גוריון היה חבר "ההנהלה הציונית" והנהלת "הסוכנות היהודית" (מ-1933), יו"ר הנהלת "הסוכנות" (1935-1948) וראש מחלקת הביטחון בה (1946-1948).

08

המנהיג היזם - בחיבור לבן-גוריון

תחנות בחייו של בן-גוריון

09

בן-גוריון הוביל את קביעת מדיניותה של "הסוכנות" בנושאים שונים, בהם המאבק המדיני על עתידה של ארץ ישראל, התיישבות, עלייה וענייני חברה ותרבות. בהיותו ראש מחלקת הביטחון של הסוכנות, בחן את יכולתו של היישוב העברי לעמוד בפני התקפות של צבאות ערב הסדירים והורה למפקדת "ההגנה" להאיץ את פעולות הרכש, ההצטיידות והאימונים, במטרה להקים בפרק זמן קצר ככל הניתן מסגרת של צבא סדיר. לאחר חודשי עימות על הצירים בעקבות קבלתה של החלטת החלוקה על ידי עצרת האו"ם (כ"ט בנובמבר 1947) הביא לקבלת ההחלטה בעד הקמת המדינה. עם כינון הממשלה הראשונה, עמד בראשה והתמנה לתפקיד שר הביטחון.

תחנות בחייו של בן-גוריון

10

לאחר מלחמת העולם השנייה צפה בן-גוריון את ההתקפה של ארצות ערב על היישוב העברי בארץ ישראל והתריע על הסכנה. בקונגרס הכ"ב (בשנת 1946) קיבל עליו את תיק הביטחון ופעל לחיזוק "ההגנה" - להרחבתה, לשיפור האימונים של חבריה ובמיוחד להרחבת רכש הציווד הצבאי.

תחנות בחייו של בן-גוריון

11

כשר הביטחון, היה בן-גוריון ממניחי היסוד לתפיסת הביטחון של מדינת ישראל. הוא היה גם ממעצבי דמותו של צה"ל בראשית הדרך, והטמיע לתוכו את כל הגופים הצבאיים שפעלו בתקופת טרום המדינה ("ההגנה", פלמ"ח, אצ"ל ולח"י). לבן-גוריון הייתה תרומה נכבדת בפיתוח התעשיות הביטחוניות של המדינה.

המנהיג היזם - בחיבור לבן-גוריון

תחנות בחייו של בן-גוריון

במשך כ־15 שנה (1948–1953, 1955–1963), כראש ממשלה ושר ביטחון, פעל רבות לעצמאות ביכולותיה של המדינה ולביסוסה, תוך קבלת החלטות קשות. פעל לקליטת העלייה ההמונית ולבניית כלכלת המדינה וקרא להתיישבות חלוצית, בעיקר בנגב.

12

תחנות בחייו של בן-גוריון

ביוני 1970, בהיותו בן 84, פרש מהכנסת ומהחיים הפוליטיים והתיישב בשדה בוקר כדי להתמסר לכתיבת זיכרונותיו.

13